

De Waanzin van Agressie: Waarom Europa de Gemeenschappelijke Veiligheidsdoctrine Verliet

Door Frank , 29 augustus 2026

De Waanzin van Agressie: Waarom Europa de Gemeenschappelijke Veiligheidsdoctrine Verliet

Door Frank Dumon: De Weg naar een Nieuwe Westfaalse Vrede

Europa bevindt zich op een historisch keerpunt, gedreven door een politieke elite die het continent rechtstreeks de bajonetten van een grootschalige oorlog in loodst. Terwijl duizenden Oekraïners en Russen maandelijks het leven laten, wordt het narratief in de mainstream media gereduceerd tot een simplistische, moreel zwart-wit retoriek. Het dominante paradigma is dat van 'afschrikking' (deterrence), een concept dat in de praktijk neerkomt op pure confrontatie. In een recente en verhelderende analyse bespreken de gepensioneerde Britse marinecommodore Steve Jermy en de Zwitserse analist Pascal Lottaz de noodzaak van een nieuwe 'Geest van Westfalen' om de NAVO-Rusland-oorlog te beëindigen. Hun diagnose is scherp, maar de oplossing vereist een fundamentele breuk met het huidige transatlantische denken.

Dit artikel bouwt voort op hun bevindingen, aangevuld met historische context en geopolitieke analyse, om zes cruciale thema's te belichten: het verraad aan coöperatieve veiligheid, de nieuwe realiteit van luchtoorlogvoering, de energiecrisis als gevolg van escalatie, de praktische wegen naar diplomatie, de onmisbare rol van neutraliteit en de OVSE, en de vraag wie dit vredesproces daadwerkelijk kan lanceren. Het is een pleidooi voor strategische nuchterheid in een tijd van collectieve waanzin.

Waarom Europa de Coöperatieve Veiligheid Verliet

Om een conflict op te lossen, is een correcte diagnose van de oorzaken onontbeerlijk. De consensus onder onafhankelijke strategische analisten, en helaas ook onder steeds meer historische waarnemers, is dat de huidige oorlog niet uit de lucht kwam vallen. Het is het directe, voorspelbare resultaat van de decennialange uitbreiding van de NAVO naar het oosten, in flagrante strijd met de mondelinge en schriftelijke garanties die aan de Sovjet-Unie, en later Rusland, werden gegeven aan het einde van de Koude Oorlog.

Europa heeft dit niet per ongeluk gedaan; het is het resultaat van een vorm van collectief 'slaapwandelen'. Terwijl de NAVO zich naar de Russische grenzen verplaatste, was de Europese publieke opinie afgeleid door andere crises, van Afghanistan tot de opkomende klimaatdiscussie. Regeringen en media slaagden erin om de herhaalde, duidelijke waarschuwingen van Moskou te negeren of te bagatelliseren. Toen de reactie van Rusland op de escalatie in de Donbass eindelijk kwam, was de reactie van het Westen niet om terug te keren naar de tekentafel voor een diplomatieke analyse, maar om onmiddellijk over te schakelen op een oorlogseconomie en een cultuur van confrontatie.

Dit markeert een tragische breuk met het principe van coöperatieve veiligheid, dat ooit de hoeksteen was van de Europese architectuur na de Tweede Wereldoorlog, en dat zijn hoogtepunt vond in de Slotakte van Helsinki van 1975. Het principe was eenvoudig maar krachtig: veiligheid is ondeelbaar. De veiligheid van de één mag niet worden bereikt ten koste van de veiligheid van de ander. Als jij veilig bent, ben ik veilig. Dit vereiste wederzijds respect en de erkenning van legitieme veiligheidsbelangen.

Vandaag de dag is dit principe vervangen door wat men een 'cultus van afschrikking' zou kunnen noemen. De media en een groot deel van de politieke klasse zijn verstrikt geraakt in een ideologische kooi waarin elke vorm van dialoog met Rusland wordt afgedaan als appeasement, en waarin Poetin wordt weggezet als een onbespreekbare tiran met wie onderhandelen onmogelijk is. Deze rationalisatie

voorkomt dat men de feiten onder ogen ziet. Het is een gevaarlijke dynamiek die we historisch kennen: wanneer een samenleving eenmaal is gevangen in een oorlogscultus, wordt elke tegenslag niet gezien als een reden om van koers te veranderen, maar als een reden om de inzet te verhogen. Het is de logica die leidde tot de '100 miljoen martelaren' van het militaristische Japan in 1945. Europa moet uit deze ideologische slaap worden gewekt voordat de consequenties onomkeerbaar zijn.

Luchtverdediging, Drones en de Nieuwe Realiteit van Raketoorlogvoering

Een van de meest verontrustende, maar zelden besproken realiteiten van dit conflict, is de fundamentele verschuiving in de militaire strategie. Het concept van 'luchtoverwicht', zoals dat door het Westen sinds de Golfoorlog van 1991 als vanzelfsprekend werd beschouwd, is een illusie geworden. De technologische realiteit van het slagveld in Oekraïne, en recentelijk de ontwikkelingen in het Midden-Oosten, tonen aan dat de lucht het domein is geworden van waaruit de tegenstander op elk willekeurig moment kan toeslaan.

Zoals Steve Jermy, met zijn uitgebreide ervaring als

commandant van geavanceerde marineschepen, terecht opmerkt, zijn er twee kritieke factoren. Ten eerste zijn westerse verdedigingssystemen momenteel niet in staat om de nieuwste generatie conventionele en hypersonische raketten, zoals die door Rusland, Iran en China worden ingezet, betrouwbaar te onderscheppen. Ten tweede gaat het niet alleen om de raketten zelf, maar om het ecosysteem eromheen: radar, detectie, en de toewijzing van doelen.

Daarnaast is er de factor van schaal en saturatie. De massaproductie van drones, gecombineerd met conventionele en hypersonische raketten, betekent dat elk luchtafweersysteem in het Westen kan worden overweldigd. Jermy gebruikt de treffende analogie van het oude arcadespel 'Space Invaders': vroeger kwamen er één of twee objecten vanuit de lucht, die men kon neerschieten. Stel je nu voor dat er honderden, of zelfs duizenden, tegelijkertijd neerdalen. Dat is de realiteit van de moderne luchtverdediging. Rusland, China en Iran hebben hier een voorsprong van minstens vijf tot tien jaar op het Westen, simpelweg omdat zij deze dreiging serieus hebben genomen en hun industrie daarop hebben ingericht, terwijl het Westen zich decennialang bezighield met asymmetrische conflicten tegen niet-statelijke actoren.

Dit heeft een directe en existentiële implicatie voor Europa. Terwijl de E3-landen (Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk) steeds meer geavanceerde drones en raketten leveren om diep in Russisch grondgebied te slaan, zit Europa zelf 'naakt' en weerloos. We kunnen de Oekraïense steden niet beschermen tegen Russische luchtaanvallen; hoe zouden we dan onze eigen steden, havens en energie-infrastructuur kunnen verdedigen tegen een vergeldingsaanval? De gedachte dat een hypersonische raketinslag in Rotterdam, Southampton of Milford Haven geen catastrofale gevolgen zou hebben, is een gevaarlijke zelfmisleiding. Zelfs zonder kernwapens zou de vernietiging van kritieke infrastructuur leiden tot een langzame, maar even dodelijke ineenstorting van de samenleving.

Energiezekerheid en de Noodzaak van Diplomatie

De militaire kwetsbaarheid van Europa wordt direct weerspiegeld in zijn [economische en energetische zelfmoord](#). Er is een directe, onmiskenbare correlatie tussen de escalatiepolitiek van Europese regeringen en de aanhoudende crisis rond de levensduurte. Door Russische olie en gas te sanctioneren, heeft Europa zichzelf vrijwillig beroofd van de meest betrouwbare en goedkope energiebronnen van het continent.

De gevolgen zijn nu pijnlijk zichtbaar. De sluiting van de Straat van Hormuz als gevolg van spanningen met Iran, gecombineerd met de verstoring van geraffineerde Russische producten zoals diesel en kerosine, drijft de energieprijzen structureel omhoog. Europese regeringen doen alsof dit het gevolg is van externe marktkrachten, maar de waarheid is dat hun eigen buitenlandse beleid de primaire motor is achter deze inflatie.

Dit is geen toeval; het is het directe resultaat van een beleid dat geopolitieke ideologie boven het welzijn van de eigen bevolking stelt. Als de energieprijsstijgingen aanhouden, en alle indicaties wijzen daarop, zal dit de Europese economieën in een diepe recessie storten. En in die recessie zal de publieke vraag veranderen. De keuze zal niet langer gaan over abstracte geopolitieke idealen, maar over de klassieke afweging tussen 'kanonnen of boter'. Wanneer de bevolking wordt geconfronteerd met koude huizen, failliete bedrijven en een ineenstortende welvaartsstaat, zal de steun voor het financieren van een oorlog die niet gewonnen kan worden, snel verdampen. Diplomatie is daarom niet alleen een morele of strategische noodzaak; het is een absolute economische overlevingsstrategie voor Europa.

Neutraliteit, de OVSE en het Beëindigen van Sancties

In een wereld die wordt gedomineerd door blokvorming, wordt neutraliteit vaak ten onrechte afgedaan als lafheid of moreel falen. Niets is minder waar. Neutraliteit is een actieve, strategische keuze om de veiligheid van het eigen land te garanderen door zich niet te laten meeslepen in de conflicten van grootmachten. Het is de erkenning dat de veiligheid van de buurman bijdraagt aan de eigen veiligheid, in plaats van deze te bedreigen.

Het institutionele kader dat dit het beste kan faciliteren, is helaas in de vergetelheid geraakt: de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Gevestigd in Wenen en met Rusland als lidstaat, is de OVSE het enige pan-Europese veiligheidsplatform dat is ontworpen voor coöperatie in plaats van confrontatie. Hoewel de organisatie de afgelopen jaren is uitgehold door westerse dominantie, blijft haar structuur de enige realistische basis voor vertrouwen opbouwende maatregelen (confidence-building measures) in Oekraïne. Rusland zal nooit NAVO-troepen of -waarnemers accepteren in een toekomstige veiligheidsregeling, maar niet-NAVO OVSE-lidstaten zouden wel een aanvaardbare, neutrale buffer kunnen vormen.

Een cruciale, onmiddellijke stap in dit proces moet het ongedaan maken van de economische sancties tegen Rusland zijn. Sancties zijn in dit geval een bot en contraproductief wapen gebleken. Ze hebben Rusland niet omvergeworpen, maar hebben de Russische economie gedwongen zich te heroriënteren naar Azië, terwijl ze de Europese industrie verzwakten. Het opheffen van sancties zou een krachtig, concreet signaal van goede wil zijn van Europese zijde. Het zou de energieprijzen stabiliseren, de toeleveringsketens herstellen en de deur openen voor de heropbouw van wederzijds economisch vertrouwen. Dit is een stap die Europa intellectueel en politiek kan zetten, onafhankelijk van de wensen van Washington.

Hoe Vredesonderhandelingen Kunnen Beginnen

Hoe brengen we dit proces op gang? De huidige aanpak van het

Westen is een diplomatieke farce. Het organiseren van 'vredesconferenties' waaraan Rusland, de primaire partij in het conflict, niet wordt uitgenodigd, getuigt van een incompetentie van de hoogste orde. Vrede kan niet worden opgelegd aan een partij die niet aan tafel zit; die moet worden onderhandeld.

De weg vooruit begint met wat in de diplomatieke wereld bekend staat als 'Track II'-diplomatie. Dit zijn informele, niet-officiële dialogen tussen invloedrijke burgers, voormalige diplomaten, militaire experts en academici. Hoewel deze gesprekken geen bindende kracht hebben, zijn ze essentieel om kanalen open te houden, rode lijnen te verduidelijken en de basis te leggen voor formele onderhandelingen.

Er zijn aanwijzingen dat dergelijke gesprekken al plaatsvinden. Recentelijk bleek dat het Center for Humanitarian Dialogue gesprekken heeft gefaciliteerd tussen vertegenwoordigers van de E3-landen en Rusland. Hoewel de Russische reactie naar verluidt koel was – wat begrijpelijk is gezien het gebroken vertrouwen na de Minsk-akkoorden en de voortdurende vijandige retoriek uit het Westen – is het feit dat het gesprek überhaupt plaatsvindt, een teken van hoop. Figuren van het kaliber van voormalige ambassadeurs, zoals Ian Prosser, kunnen een cruciale rol spelen in het herstellen van een minimaal niveau van professionele communicatie.

De kern van deze Track II-gesprekken moet luisteren zijn. Het Westen moet eindelijk ophouden met het projecteren van zijn eigen narratief en beginnen met het begrijpen van hoe Rusland de situatie ziet. Dit betekent niet dat men het met alles eens moet zijn, maar dat men de legitieme veiligheidszorgen van een buurland erkent als een feit dat in de vergelijking moet worden meegenomen. Zonder deze erkenning is elke voorgestelde 'veiligheidsgarantie' voor Oekraïne waardeloos, zoals de geschiedenis van de Boedapest-memoranda helaas heeft aangetoond. De enige realistische veiligheidsgarantie voor Oekraïne op de lange termijn is een gegarandeerde, internationale neutraliteitsstatus.

Wie Kan een Nieuw Vredesproces Lanceren?

Dit brengt ons bij de meest moeilijke vraag: wie heeft de politieke wil en de onafhankelijkheid om dit proces te leiden? Helaas is het antwoord dat de huidige leiderschapslaag van de Europese Unie en de NAVO hiertoe structureel niet in staat is. Veel Europese politici zijn verstrikt geraakt in een transatlantisch web van belangenverstrengeling. De 'draaideur' tussen politieke functies, NAVO-positie en bestuursfuncties bij grote financiële instellingen zoals BlackRock zorgt ervoor dat de loyaliteit van deze elites vaak meer bij het transatlantische project ligt dan bij het welzijn van de Europese burger.

Zolang de Europese leiderschap denkt dat hun politieke overleving afhangt van het tonen van 'kracht' tegen Rusland, zal er geen initiatief

vanuit Brussel, Londen of Berlijn komen. Daarom moet de impuls van elders komen. We hebben een onafhankelijke, neutrale actor nodig die niet belast is met de historische bagage van de Koude Oorlog of de huidige NAVO-dynamiek.

Er zijn verschillende mogelijkheden. Ten eerste kunnen landen uit het Globale Zuiden, die niet betrokken zijn bij dit conflict, een bemiddelende rol op zich nemen. Landen als China, Brazilië of zelfs Mongolië hebben de diplomatieke geloofwaardigheid en de relaties met beide partijen om een uitnodiging tot dialoog te sturen. China, in het bijzonder, heeft zowel economische als strategische banden met Rusland en Oekraïne en heeft herhaaldelijk opgeroepen tot een politieke oplossing.

Ten tweede kunnen neutrale Europese steden, zoals Wenen (onder de auspiciën van de OVSE) of Tbilisi in Georgië, dienen als fysieke locaties voor een nieuwe vredesconferentie. Tbilisi heeft recentelijk bewezen een open en pragmatische omgeving te kunnen bieden voor dialoog tussen Oost en West, zonder de ideologische vooroordelen die West-Europese hoofdsteden kenmerken.

Uiteindelijk zal de doorslaggevende factor echter niet van bovenaf komen, maar van onderop. Er is een massale vredesbeweging nodig in Oekraïne, in Rusland, en cruciaal, in het Westen. Zolang de Europese bevolking passief blijft en de oorlogsretoriek van de media accepteert, zullen politici geen reden zien om van koers te veranderen. Maar zodra de economische pijn van de energiecrisis en de realiteit van de militaire impasse onontkoombaar worden, zal de publieke druk toenemen. Het is de taak van onafhankelijke media, intellectuelen en burgers om dit bewustzijn te creëren. We moeten de vraag blijven stellen: zijn we bereid tienduizenden van onze eigen jonge mensen op te offeren, en onze eigen economie te vernietigen, voor een oorlog die gebaseerd is op een fundamentele strategische fout?

Conclusie: Een Oproep tot Strategische Nuchterheid

De weg naar vrede is niet gemakkelijk, maar de weg van de huidige escalatie leidt gegarandeerd naar de afgrond. Het vasthouden aan het paradigma van afschrikking is geen teken van kracht, maar van een gebrek aan strategische verbeeldingskracht. Het is een beleid dat is overgenomen van een voorbijge tijd en dat volstrekt onverenigbaar is met de technologische en geopolitieke realiteit van de 21ste eeuw.

Europa moet de moed vinden om zijn eigen belangen te definiëren, los van de imperiale agenda's van externe grootmachten. Dat betekent het omarmen van coöperatieve veiligheid, het herstellen van de dialoog via de OVSE, het beëindigen

van zelfdestructieve sancties, en het serieus nemen van de diplomatieke oplossingen die door neutrale partijen worden aangeboden. Een nieuwe 'Geest van Westfalen' is niet slechts een historische romantiek; het is de enige rationele blauwdruk voor het overleven van een vreedzaam en welvarend Europa. De tijd om te kiezen tussen kanonnen en boter is aangebroken. Laten we hopen dat de wijsheid prevaleert.